

ТЕМА 8. Конкурентоспроможність регіонів України

- 7.1. Передумови економічного розвитку регіонів України та їх конкурентні переваги**
- 7.2. Регіони України у рейтингах конкурентоспроможності**
- 7.3. Механізми формування конкурентоспроможності регіонів на національному та міжнародному рівнях**
- 7.4. Сучасні форми територіальної, міжрегіональної та міжнародної організації господарства**

7.1. Передумови економічного розвитку регіонів України та їх конкурентні переваги

це багатоаспектна і багаторівнева категорія, яка стосується здатності певної економічної системи (фірми, регіону і держави) постачати товари та послуги відповідного стандарту якості за конкурентною ціною, що забезпечує адекватну віддачу від залучених чи використаних ресурсів.

Характеристика як окремих економічних агентів, так і територіальних економічних систем, які локалізуються в регіоні чи державі.

Конкурентоспроможність є здатністю конкурувати:

- суб'єктів господарювання певної країни на глобальних ринках та інтегруватися в них.
- за бажані фактори розвитку, зокрема фінансові (як здатність залучати інвестиційні ресурси), трудові (як здатність приваблювати трудові ресурси необхідної кваліфікації у регіон), інноваційні (залучення нових технологій та «креативних» суб'єктів господарювання) тощо.
- за податкову базу, стимулюючи локалізацію бізнесу на своїй території.

Основні поняття

здатність досягати **цілі розвитку** шляхом ідентифікації власних **конкурентних переваг** у сучасному економічному просторі та їх **ефективного використання**.

Цільовими орієнтирами розвитку регіону може бути

- нарощення обсягів виробництва товарів та послуг, на які є попит на внутрішньому та зовнішньому ринках
- генерування доданої вартості регіону
- створення робочих місць
- покращення якості життя населення

Управління конкурентоспроможністю реалізується через створення умов, адекватних сучасному економічному простору, в яких можуть реалізуватися конкурентні переваги тієї чи іншої територіальної економічної системи – держави, регіону, міста тощо.

Основні поняття

характеризується рівнем виробництва в країні товарів та послуг, які є конкурентними в умовах відкритої ринкової економіки, при забезпеченні зростання рівня реального національного доходу.

Конкурентоспроможний регіон – такий, що здатний залучати у свій економічний простір успішні фірми і забезпечувати належний рівень життя мешканців регіону.

Кваліфікована праця та інвестиції тяжіють до більш конкурентоспроможних регіонів.

Тому конкурентоспроможність проявляється у здатності залучати більш якісні ресурси та ефективно їх використовувати.

Конкурентоспроможність регіону залежить від конкурентоспроможності фірм, розміщених у них.

Щоб їх залучити і утримати на певній території, необхідно створити для них сприятливі умови.

Основні поняття

Територіальна конкуренція це:

- конкуренція між *певними видами діяльності чи ринками*, що діють на території регіонів,
- конкуренція між *характеристиками регіонів і їх соціальним капіталом*, напр. інфраструктурою, кваліфікованими кадрами.

Типи факторів конкурентоспроможності території (П. Кресл):

• **економічні детермінанти:**

місце розміщення, фактори виробництва, інфраструктура, економічна структура, привабливі місця та місця для відпочинку;

• **стратегічні детермінанти:**

ефективність органів управління, стратегія розвитку, ППП партнерство і інституційна гнучкість як здатність органів влади і їх спроможність адаптуватися до мінливого середовища

Фактори

конкурентоспроможності регіону

(конкурентоспроможність регіонів за
методикою Всесвітнього економічного форуму)

Рисунок 1.1 12 складових конкурентоспроможності

Базові вимоги

- Інституції
- Інфраструктура
- Макроекономічне середовище
- Охорона здоров'я та початкова освіта

Підсилювачі ефективності

- Вища освіта та професійна підготовка
- Ефективність ринку товарів
- Ефективність ринку праці
- Рівень розвитку фінансового ринку
- Технологічна готовність
- Розмір ринку

Фактори розвитку та інноваційного потенціалу

- Рівень розвитку бізнесу
- Інновації

Основа
**факторно-
орієнтованих**
економік

Основа
**орієнтованих
на ефективність**
економік

Основа
інноваційно-орієнтованих
економік

Таблиця 1.1 Ваги та порогові значення для стадій розвитку

	Стадія факторної орієнтованості (1)	Перехід від першої до другої стадії	Стадія орієнтованості на ефективність (2)	Перехід від другої до третьої стадії	Стадія орієнтованості на інновації (3)
ВВП на душу населення*, дол. США, порогові значення**	<2 000	2 000-2 999	3 000-8 999	9 000-17 000	>17 000
Вага субіндексу «Базові вимоги», %	60	40-60	40	20-40	20
Вага субіндексу «Підсилювачі ефективності», %	35	35-50	50	50	50
Вага субіндексу «Фактори розвитку та інноваційного потенціалу», %	5	5-10	10	10-30	30

* Для економік із суттєвою залежністю від мінеральних ресурсів ВВП на душу населення не є єдиним критерієм для визначення стадії розвитку.

** У діапазонах ваг субіндексів існує зв'язок між значенням ВВП на душу населення і субіндексами. Наприклад, для країни з ВВП на душу населення у 2 999 дол. США вага субіндексу «Базові вимоги» складає 40%.

Table 2: Classification by each stage of development

Stage 1: Factor-driven (35 economies)	Transition from stage 1 to stage 2 (17 economies)	Stage 2: Efficiency-driven (30 economies)	Transition from stage 2 to stage 3 (19 economies)	Stage 3: Innovation-driven (37 economies)
Bangladesh	Algeria	Albania	Argentina	Australia
Benin	Azerbaijan	Armenia	Barbados	Austria
Burundi	Bhutan	Bosnia and Herzegovina	Chile	Bahrain
Cambodia	Bolivia	Brazil	Costa Rica	Belgium
Cameroon	Botswana	Bulgaria	Croatia	Canada
Chad	Brunei Darussalam	Cape Verde	Hungary	Cyprus
Congo, Democratic Rep.	Gabon	China	Latvia	Czech Republic
Côte d'Ivoire	Honduras	Colombia	Lebanon	Denmark
Ethiopia	Kazakhstan	Dominican Republic	Lithuania	Estonia
Gambia, The	Kuwait	Ecuador	Malaysia	Finland
Ghana	Mongolia	Egypt	Mauritius	France
India	Nigeria	El Salvador	Mexico	Germany
Kenya	Philippines	Georgia	Oman	Greece
Kyrgyz Republic	Russian Federation	Guatemala	Panama	Hong Kong SAR
Lao PDR	Ukraine	Indonesia	Poland	Iceland
Lesotho	Venezuela	Iran, Islamic rep.	Saudi Arabia	Ireland
Liberia	Vietnam	Jamaica	Slovak Republic	Israel
Madagascar		Jordan	Turkey	Italy
Malawi		Macedonia, FYR	Uruguay	Japan
Mali		Montenegro		Korea, Rep.
Mauritania		Morocco		Luxembourg
Moldova		Namibia		Malta
Mozambique		Paraguay		Netherlands
Nepal		Peru		New Zealand
Nicaragua		Romania		Norway
Pakistan		Serbia		Portugal
Rwanda		South Africa		Qatar
Senegal		Sri Lanka		Singapore
Sierra Leone		Thailand		Slovenia
Tajikistan		Tunisia		Spain
Tanzania				Sweden
Uganda				Switzerland
Yemen				Taiwan, China
Zambia				Trinidad and Tobago
Zimbabwe				United Arab Emirates
				United Kingdom
				United States

Фактори конкурентоспроможності регіону

Групи факторів впливу

Жорсткі фактори

М'які фактори

Інвестиційна привабливість

Визначення чинників інвестиційної привабливості:
кількісні та якісні чинники

Оцінка інвестиційної привабливості
(побудова індексу інвестиційної привабливості)

Інтерпретація оцінки:
індекс інвестиційної привабливості як основа для
рекомендацій в сфері економічної політики на
регіональному та національному рівнях

Жорсткі фактори. До цієї групи належать фактори, дію яких неможливо (або дуже складно) змінити в короткостроковій перспективі. Проте вони значною мірою визначають потенціал регіону та є базою для середньо- та довгострокових прогнозів розвитку середовища реалізації інвестиційних проектів. Ця група факторів може бути описана за допомогою офіційних статистичних даних.

М'які фактори. Ця група охоплює фактори, які можуть бути змінені протягом відносно короткого періоду часу та можуть створювати бар'єри для реалізації інвестиційних проектів. Фактори, що належать до цієї групи, переважно стосуються сприйняття економічного середовища інвесторами. Названі фактори можна кількісно оцінити за допомогою методів якісної статистики (тобто, через оцінки та очікування економічних агентів, які приймають інвестиційні рішення).

7.2. Регіони України у рейтингах конкурентоспроможності

Всесвітній економічний форум

**Global Competitiveness Report
Travel and Tourism Competitiveness Report
Global Information Technology Report**

Інститут розвитку менеджменту в Лозанні

Щорічник світової конкурентоспроможності (World Competitiveness Yearbook)

Світовий банк

Doing business Report
“Конкурентоспроможність експорту”
“Звіт з глобального розвитку” (**World Development Report**)
“Огляд глобального економічного розвитку” (**Global Economic Prospects**)
“Оцінка економіки знань” (**Knowledge Economy Assesment**)

<p>Організація Економічного співробітництва та розвитку</p>	<p>“Конкуренція” “Економічне зростання” “Конкурентоспроможні регіональні кластери”, “Конкурентоспроможність міст в глобальній економіці”, “Створюючи конкурентоспроможні регіони: стратегія та управління” “Підвищуючи конкурентоспроможність у глобальному економічному середовищі”, “Конкуренція, патенти, інновації”, “Взаємозалежність конкурентної та споживацької політики”</p>
<p>КМІС Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України</p>	<p>Рейтинг інвестиційної привабливості регіонів МОНІТОРИНГ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ</p>
<p>Європейський Союз</p>	<p>Звіти з конкурентоспроможності ЄС Конкурентоспроможність окремих секторів економіки країн ЄС Європейське інноваційне табло Глобальне інноваційне табло Регіональне інноваційне табло Інноваційне секторальне табло Дослідження факторів регіональної конкурентоспроможності Інноваційні кластери в ЄС Конкурентна політика ЄС</p>

МОНІТОРИНГ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ ЗА 2015 РІК (Мінрегіонбуд)

Результати моніторингу соціально-економічного розвитку регіонів за 2015 рік

Регіони	Загальне місце регіону	Місце регіону за напрямом											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
м. Київ	1	1	1	1	1	1	1	6	15	2	1	8	2
Харківська	2	10	12	11	3	5	7	14	2	1	9	6	3
Чернівецька	3	9	13	17	4	2	15	3	18	16	3	5	19
Івано-Франківська	4	7	6	10	24	6	16	17	6	14	5	3	18
Дніпропетровська	5	5	3	4	8	22	4	1	10	6	15	13	21
Київська	6	6	10	6	2	17	6	4	5	18	14	14	23
Вінницька	7	16	4	19	7	11	2	5	1	9	10	20	17
Закарпатська	8	2	16	2	6	7	9	10	7	25	4	23	8
Львівська	9	4	9	13	12	13	10	7	11	22	7	10	16
Черкаська	10	15	7	23	13	14	11	16	14	3	13	9	5
Рівненська	11	14	20	21	11	15	18	23	3	24	2	1	20
Волинська	12	18	8	8	10	19	12	13	9	20	8	2	25
Хмельницька	13	20	14	14	23	10	19	9	13	8	11	7	12
Полтавська	14	11	2	3	20	20	23	11	21	12	12	11	7
Тернопільська	15	12	21	18	9	23	22	2	23	23	6	4	4
Житомирська	16	19	17	20	21	3	20	12	4	15	17	18	6
Запорізька	17	8	5	12	18	21	5	15	20	10	18	15	14
Одеська	18	3	22	15	22	9	3	8	17	21	21	16	22
Сумська	19	23	18	9	15	16	13	21	8	5	16	22	10
Херсонська	20	13	19	5	5	8	21	22	22	13	22	17	11
Кіровоградська	21	22	15	22	19	4	17	18	12	7	19	21	24
Миколаївська	22	17	11	7	17	18	8	20	19	11	20	25	15
Чернігівська	23	21	23	16	16	12	14	19	16	4	23	24	13
Луганська	24	25	24	25	14	25	25	25	24	19	-	12	1
Донецька	25	24	25	24	25	24	24	24	25	17	-	19	9

НАПРЯМИ:

- 1 - Економічна та соціальна згуртованість;
- 2 - Економічна ефективність;
- 3 - Інвестиційно-інноваційний розвиток та зовнішньоекономічна співпраця;
- 4 - Фінансова самодостатність;
- 5 - Розвиток малого та середнього підприємництва;
- 6 - Ефективність ринку праці;

- 7 - Розвиток інфраструктури;
- 8 - Відновлювана енергетика та енергоефективність;
- 9 - Доступність та якість послуг у сфері освіти;
- 10 - Доступність та якість послуг у сфері охорони здоров'я;
- 11 - Соціальний захист та безпека;
- 12 - Раціональне природокористування та якість довкілля.

Результати моніторингу соціально-економічного розвитку регіонів за 2015 рік за напрямом «ЕКОНОМІЧНА ТА СОЦІАЛЬНА ЗГУРТОВАНІСТЬ»

Показники напрямку:

- 1 - Валовий регіональний продукт (у фактичних цінах) у розрахунку на одну особу населення, гривень;
- 2 - Наявний дохід населення у розрахунку на одну особу населення, гривень;
- 3 - Загальний коефіцієнт вибуття сільського населення, у розрахунку на 10 тис. осіб наявного сільського населення.

Регіони	Місце регіону за напрямом	Місце регіону за показниками напрямку		
		1	2	3
м. Київ	1	1	1	-
Закарпатська	2	23	23	1
Одеська	3	7	6	3
Львівська	4	11	9	4
Дніпропетровська	5	2	2	16
Київська	6	4	4	12
Івано-Франківська	7	14	19	5
Запорізька	8	5	3	9
Чернівецька	9	24	21	2
Харківська	10	6	7	11
Полтавська	11	3	5	18
Тернопільська	12	22	22	6
Херсонська	13	21	17	7
Рівненська	14	17	18	8
Черкаська	15	8	16	13
Вінницька	16	13	11	14
Миколаївська	17	9	10	15
Волинська	18	20	20	10
Житомирська	19	19	14	17
Хмельницька	20	18	12	19
Чернігівська	21	16	13	20
Кіровоградська	22	10	15	21
Сумська	23	15	8	22
Донецька	24	12	24	-
Луганська	25	25	25	-

Результати моніторингу соціально-економічного розвитку регіонів за 2015 рік за напрямом «ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ТА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА СПІВПРАЦЯ»

Показники напрямку:

- 1 - Індекс капітальних інвестицій, відсотків до попереднього року;
- 2 - Обсяг капітальних інвестицій (крім інвестицій з державного бюджету) у розрахунку на одну особу населення наростаючим підсумком з початку року, гривень;
- 3 - Темп зростання (зменшення) обсягу прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу), відсотків до обсягу на початок року;
- 4 - Обсяг прямих іноземних інвестицій у розрахунку на одну особу населення наростаючим підсумком з початку інвестування, доларів США;
- 5 - Частка реалізованої інноваційної продукції у загальному обсязі реалізованої промислової продукції, відсотків;
- 6 - Обсяг експорту товарів у розрахунку на одну особу населення, доларів США.

Регіони	Загальне місце регіону	Місце регіону за показниками напрямку					
		1	2	3	4	5	6
м. Київ	1	14	1	2	1	13-14	1
Закарпатська	2	8	21	6	13	3	7
Полтавська	3	23	6	3	4	2	5
Дніпропетровська	4	20	3	4	2	24	2
Херсонська	5	6	23	1	16	4	23
Київська	6	19	2	11	3	11	6
Миколаївська	7	5	8	7	18	19	4
Волинська	8	1	5	10	14	8	10
Сумська	9	16	19	24	19	1	11
Івано-Франківська	10	12	4	14	5	5-6	22
Харківська	11	13	12	12-13	6	5-6	14
Запорізька	12	21	11	16	8	15-17	3
Львівська	13	15	9	12-13	9	12	15
Хмельницька	14	2	7	17	20	22	20
Одеська	15	22	15	5	7	9	9
Чернігівська	16	9	17	8	22	21	13
Чернівецька	17	3	22	19	24	13-14	24
Тернопільська	18	7	18	15	25	15-17	21
Вінницька	19	17	10	21	21	10	12
Житомирська	20	11	20	18	15	20	17
Рівненська	21	4	14	22	17	23	19
Кіровоградська	22	18	13	23	23	7	16
Черкаська	23	10	16	25	11	18	18
Донецька	24	24	24	20	10	15-17	8
Луганська	25	25	25	9	12	25	25

Результати моніторингу соціально-економічного розвитку регіонів за 2015 рік за напрямом «ДОСТУПНІСТЬ ТА ЯКІСТЬ ПОСЛУГ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я»

Показники напрямку:

- 1 - Загальний коефіцієнт смертності на 1 тис. осіб наявного населення;
- 2 - Середня очікувана тривалість життя при народженні, років;
- 3 - Кількість живонароджених на 1 тис. осіб наявного населення, проміле;
- 4 - Планова сміність амбулаторно-поліклінічних закладів на 10 тис. осіб населення, тис. відвідувань за зміну;
- 5 - Кількість хворих з уперше в житті встановленим діагнозом активного туберкульозу на 100 тис. осіб населення, осіб.

Регіони	Місце регіону за напрямом	Місце регіону за показниками напрямку				
		1	2	3	4	5
м. Київ	1	1	1	4	2	3
Рівненська	2	3	11-12	1	6	8
Чернівецька	3	5	3	5-6	22	1
Закарпатська	4	2	11-12	2	11	11
Івано-Франківська	5	4	4-5	8	21	13
Тернопільська	6	8	2	15	17	4
Львівська	7	6	4-5	9-10	18	15-16
Волинська	8	7	9	3	23	18
Харківська	9	11-12	14	20-21	9	2
Вінницька	10	14-15	6	13-14	15	5
Хмельницька	11	13	7	12	20	10
Полтавська	12	21-22	15	19	4	7
Черкаська	13	16	8	20-21	8	9
Київська	14	17	19	5-6	12	15-16
Дніпропетровська	15	18	20	13-14	3	20-21
Сумська	16	21-22	13	22	7	6
Житомирська	17	20	23	9-10	5	17
Запорізька	18	14-15	10	18	13	14
Кіровоградська	19	19	22	17	1	20-21
Миколаївська	20	10	21	16	14	19
Одеська	21	9	16	7	16	23
Херсонська	22	11-12	18	11	19	22
Чернігівська	23	22	17	23	10	12
Донецька		дані відсутні				
Луганська		дані відсутні				

Результати моніторингу соціально-економічного розвитку регіонів за 2015 рік за напрямом «ДОСТУПНІСТЬ ТА ЯКІСТЬ ПОСЛУГ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я»

Показники напрямку:

- 1 - Загальний коефіцієнт смертності на 1 тис. осіб наявного населення;
- 2 - Середня очікувана тривалість життя при народженні, років;
- 3 - Кількість живонароджених на 1 тис. осіб наявного населення, проміле;
- 4 - Планова сміність амбулаторно-поліклінічних закладів на 10 тис. осіб населення, тис. відвідувань за зміну;
- 5 - Кількість хворих з уперше в житті встановленим діагнозом активного туберкульозу на 100 тис. осіб населення, осіб.

Регіони	Місце регіону за напрямом	Місце регіону за показниками напрямку				
		1	2	3	4	5
м. Київ	1	1	1	4	2	3
Рівненська	2	3	11-12	1	6	8
Чернівецька	3	5	3	5-6	22	1
Закарпатська	4	2	11-12	2	11	11
Івано-Франківська	5	4	4-5	8	21	13
Тернопільська	6	8	2	15	17	4
Львівська	7	6	4-5	9-10	18	15-16
Волинська	8	7	9	3	23	18
Харківська	9	11-12	14	20-21	9	2
Вінницька	10	14-15	6	13-14	15	5
Хмельницька	11	13	7	12	20	10
Полтавська	12	21-22	15	19	4	7
Черкаська	13	16	8	20-21	8	9
Київська	14	17	19	5-6	12	15-16
Дніпропетровська	15	18	20	13-14	3	20-21
Сумська	16	21-22	13	22	7	6
Житомирська	17	20	23	9-10	5	17
Запорізька	18	14-15	10	18	13	14
Кіровоградська	19	19	22	17	1	20-21
Миколаївська	20	10	21	16	14	19
Одеська	21	9	16	7	16	23
Херсонська	22	11-12	18	11	19	22
Чернігівська	23	22	17	23	10	12
Донецька		дані відсутні				
Луганська		дані відсутні				

Результати моніторингу соціально-економічного розвитку регіонів за 2015 рік за напрямом «ФІНАНСОВА САМОДОСТАТНІСТЬ»

Показники напрямку:

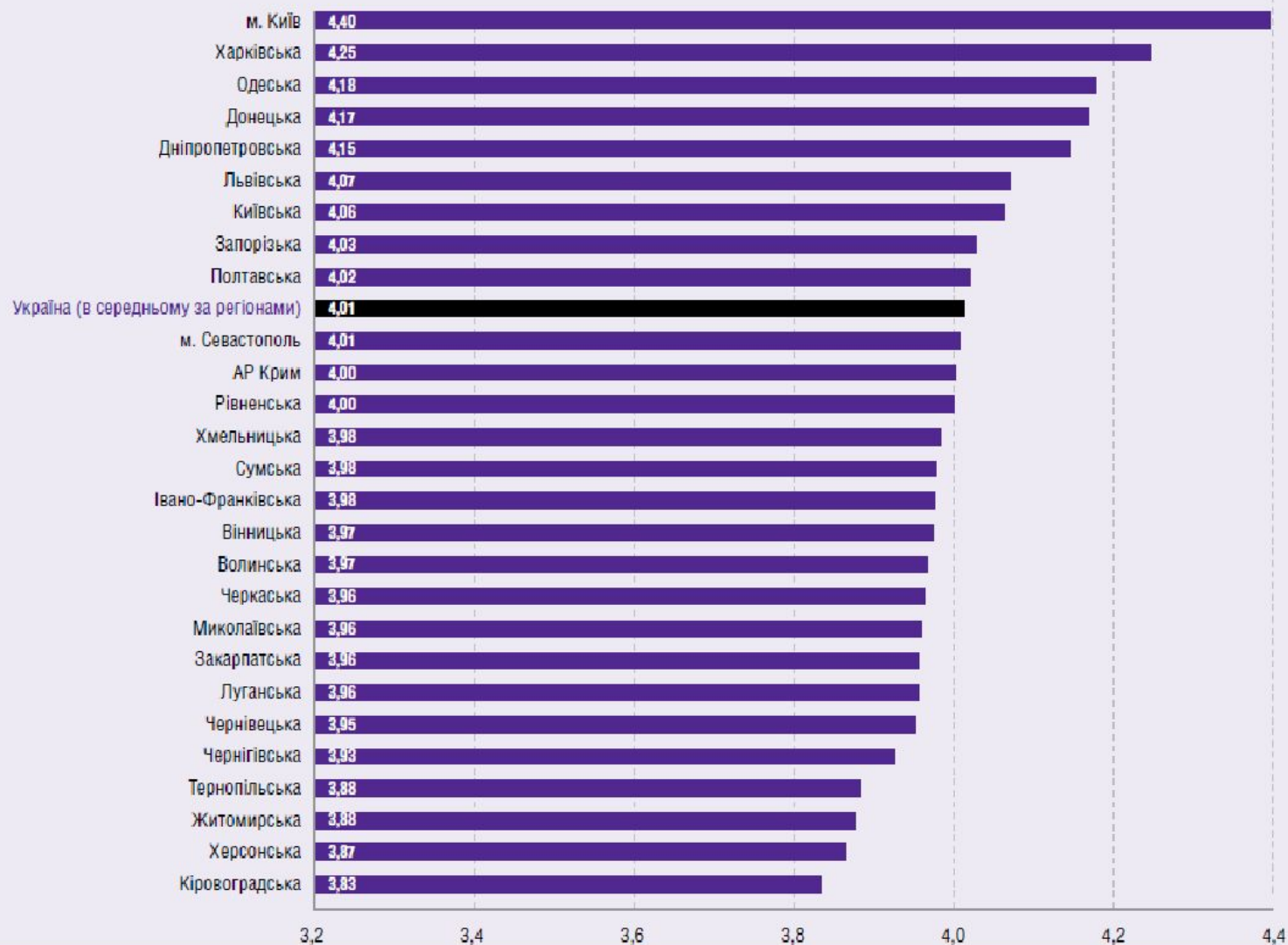
- 1 - Темп зростання (зменшення) доходів місцевих бюджетів (без трансфертів), відсотків до попереднього року;
- 2 - Доходи місцевих бюджетів (без трансфертів) у розрахунку на одну особу населення, тис. гривень;
- 3 - Капітальні видатки місцевих бюджетів (без трансфертів з державного бюджету) у розрахунку на одну особу населення, тис. гривень;
- 4 - Темп зростання (зменшення) податкового боргу за грошовими зобов'язаннями платників податків без урахування податкового боргу платників податків, які перебувають у процедурах банкрутства або щодо яких судом прийнято рішення (постанову) про зупинення провадження у справі, відсотків до початку року.

Регіони	Місце регіону за напрямом	Місце регіону за показниками напрямку			
		1	2	3	4
м. Київ	1	6	1	1	19
Київська	2	9	3	2-3	9
Харківська	3	16	6-7	4-5	2
Чернівецька	4	3	23	16-21	4
Херсонська	5	7	19-20	22-24	3
Закарпатська	6	4	24-25	10-15	7
Вінницька	7	12	14-17	10-15	6
Дніпропетровська	8	23	2	2-3	15
Тернопільська	9	5	24-25	22-24	8
Волинська	10	1	19-20	10-15	21
Рівненська	11	19	21-22	16-21	5
Львівська	12	2	9-10	6-9	23
Черкаська	13	14	9-10	16-21	12
Луганська	14	24	14-17	6-9	1
Сумська	15	20	13	16-21	10
Чернігівська	16	11	14-17	25	11
Миколаївська	17	13	11-12	10-15	14
Запорізька	18	17	5	6-9	22
Кіровоградська	19	22	11-12	22-24	13
Полтавська	20	21	4	10-15	20
Житомирська	21	15	14-17	16-21	16
Одеська	22	8	6-7	4-5	25
Хмельницька	23	10	18	16-21	18
Івано-Франківська	24	18	21-22	10-15	17
Донецька	25	25	8	6-9	24

Індекс конкурентоспроможності регіонів України (Фонд ефективного управління)

Рисунок 1

Індекс конкурентоспроможності регіонів України

Рейтинг інвестиційної привабливості регіонів, 2014

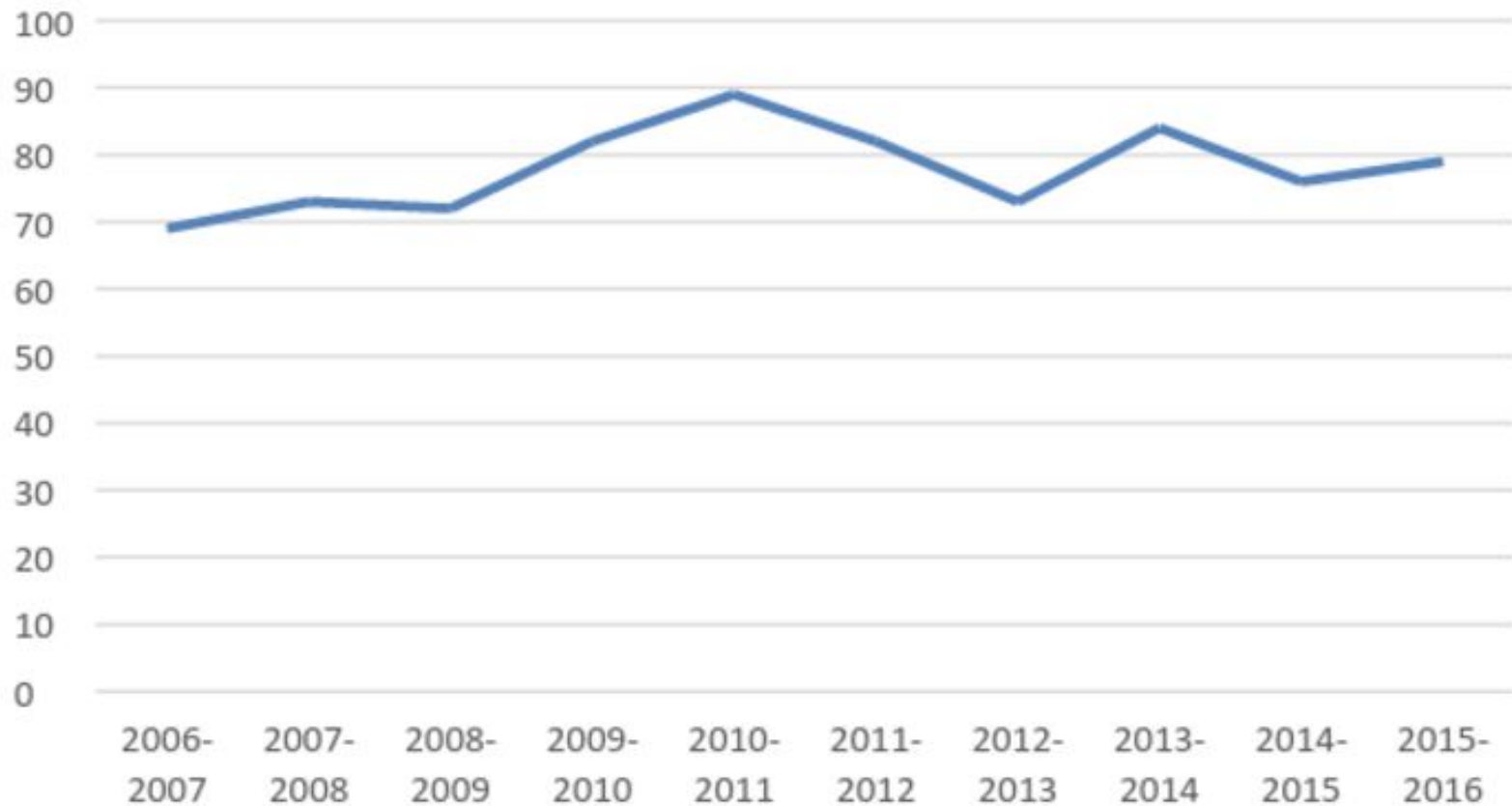
(Київський міжнародний інститут соціології)

	Загальний рейтинг	Рейтинг за жорсткими факторами	Рейтинг за м'якими факторами
1	Львівська	Харківська	Львівська
2	Івано-Франківська	Дніпропетровська	Івано-Франківська
3	Одеська	Одеська	Волинська
25	Херсонська	м. Севастополь	Кіровоградська
26	Чернівецька	Чернівецька	АР Крим
27	АР Крим	Закарпатська	Донецька

* Див. файл

Global Competitiveness Index (*WEF*)

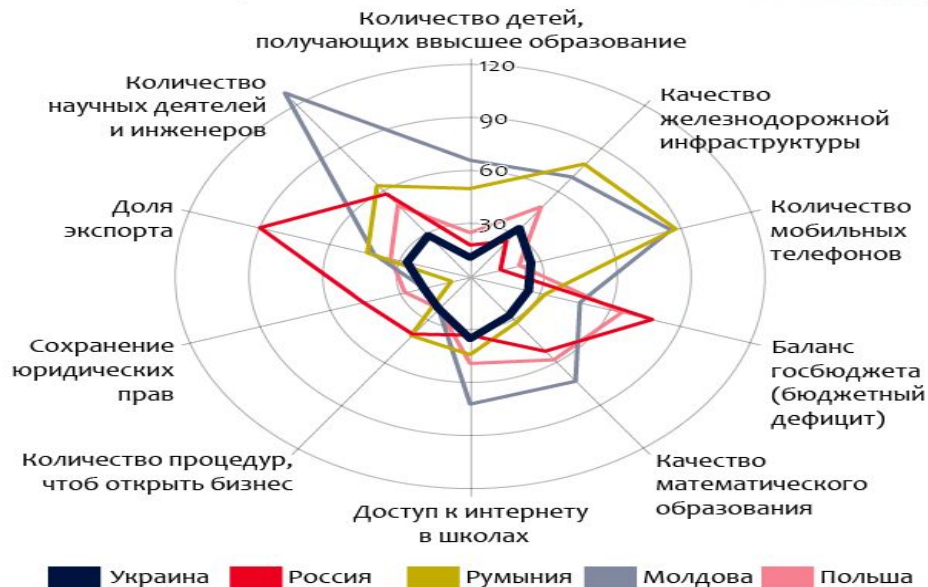
Україна займає 85те місце з 138 країн

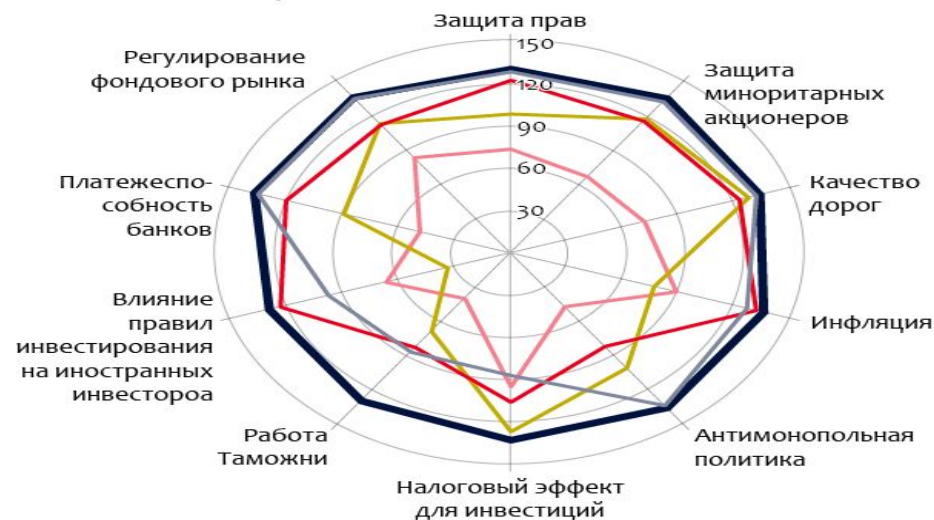
Global Competitiveness Index (WEF)

**РФ - 43,
Молдова - 100,
Румыния - 62,
Польша - 36.**

Лучшие позиции Украины в рейтинге The Global Competitiveness Index

Худшие позиции Украины в рейтинге The Global Competitiveness Index

Doing Business

Позиции Украины в рейтинге Doing Business (источник doingbusiness.org)

Индикаторы	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Регистрация предприятий	118	116	50	69	76	30
Регистрация собственности	164	168	149	88	59	61
Кредитование	32	23	23	14	17	19
Защита инвесторов	109	114	117	107	109	88
Международная торговля	139	144	145	153	154	109
Обеспечение выполнения контрактов	43	44	42	44	43	98
Разрешение неплатежеспособности	150	158	157	141	142	141
Налогообложение	181	183	165	157	108	107
Получение разрешений на строительство	179	182	183	68	70	140
Подключение к электросетям	-	170	166	182	185	137
Итоговый рейтинг	145	152	137	112	96	83

Кредитні рейтинги

боргових зобов'язань України

Рейтингове агентство	Рейтинг боргових зобов'язань в іноземній валюті		Рейтинг боргових зобов'язань в національній валюті		Прогноз	Дата рейтингової дії
	Довгострокові зобов'язання	Короткострокові зобов'язання	Довгострокові зобов'язання	Короткострокові зобов'язання		
"Fitch Ratings" (Fitch)	B-	B	B-	B	Стабільний	11 листопада 2016 р. – підтверджено рейтинг та прогноз
"Standard & Poor's" (S&P)	B-	B	B-	B	Стабільний	9 грудня 2016 р. – підтверджено рейтинг та прогноз
"Moody's Investors Service" (Moody's)	Сaa3/Са	-	Сaa3	-	Стабільний	19 листопада 2015 р. – підвищено рейтинг та змінено прогноз

Кредитні рейтинги

міст України – Київ

Міжнародне рейтингове агентство **Fitch**

Довгострокові рейтинги дефолту емітента міста **Києва** в іноземній і національній валюті – **B-**.

Причини:

- волатильність бюджетних показників міста через бюджетні і податкові реформи
- слабе інституційне середовище для субнаціональних утворень в Україні.
- слабкий рівень державних фінансів і непередбачувані фіскальні зміни
- невизначеність щодо макроекономічної стабільності
- зобов'язаннями муніципальних підприємств сектора ЖКГ, які мають накопичену кредиторську заборгованість перед постачальниками за 2014-2016 роки.

Місто видало кілька гарантій для підтримки проектів у транспортному та житловому секторах. Більшість цих кредитів номіновані в євро, що піддає місто валютного ризику

Кредитні рейтинги

міст України - Харків

* **Moody's** – Moody's Investors Service Inc – міжнародні кредитні рейтинги м. Харкова за глобальною шкалою в іноземній та національній валютах на рівні «**Сaa3**», прогноз «**стабільний**»;

Fitch Ratings Ltd – міжнародні кредитні рейтинги м. Харкова – довгострокові рейтинги дефолту емітента в іноземній та національній валюті на рівні «**B-**», короткостроковий РДЕ в іноземній валюті «**B**», прогноз за довгостроковим РДЕ – «**стабільний**», національний довгостроковий рейтинг на рівні «**A+(ukr)**», прогноз «**стабільний**».

Станом на 01.01.2017 міжнародні кредитні рейтинги м. Харкова, присвоєні рейтинговими агентствами «Moody's Investors Service Inc» і «Fitch Ratings Ltd», знаходяться на одному рівні з кредитними рейтингами України.

7.3. Механізми формування конкурентоспроможності регіонів на національному та міжнародному рівнях

(торгово-складські зони) — частина території держави, де товари іноземного походження можуть зберігатися, купуватися та продаватися без сплати мита і митних зборів або з їх відстроченням.

частина території держави, на якій запроваджується спеціальний (пільговий податковий, валютно-фінансовий, митний тощо) режим економічної діяльності з метою стимулювання підприємства, залучення інвестицій у пріоритетні галузі господарства, розширення зовнішньоекономічних зв'язків, запозичення нових технологій, забезпечення зайнятості населення.

Зони експортного виробництва.
(Export processing zones)

Зростання експортного потенціалу країни за рахунок розвитку конкурентоздатності виробництва

Відміна тарифів, непрямих і прямих податків, гарантування мінімуму митних формальностей; експортні пільги

Республіка Корея, Маврикій, Мексика, Індія

Зони вільного підприємництва
(Free economic activity zones)

Сприяння переходу країни до ринкової економіки

Відміна тарифів, інших обмежень, які стримують розвиток спільного підприємства

Польща, Китай

7.3. Механізми формування конкурентоспроможності регіонів на національному та міжнародному рівнях

це СЕЗ, спеціальний правовий режим яких орієнтований на розвиток наукового і виробничого потенціалу. Можуть існувати у формі регіональних інноваційних центрів — **технополісів, районів інтенсивного наукового розвитку, високотехнологічних промислових комплексів, науково-виробничих парків** (технологічних, дослідних, промислових, агропарків), а також локальних інноваційних центрів та опорних інноваційних пунктів.

це СЕЗ, які створюються в регіонах, що мають багатий природний, рекреаційний та історико-культурний потенціал, з метою ефективного його використання і збереження, а також активізації підприємницької діяльності (в тому числі із залученням іноземних інвесторів) у сфері рекреаційно-туристичного бізнесу.

7.3. Механізми формування конкурентоспроможності регіонів на національному та міжнародному рівнях

це зони, в яких запроваджується особливо сприятливий режим здійснення банківських та страхових операцій в іноземній валюті для обслуговування нерезидентів. Офшорний статус надається банківським та страховим установам, які були створені за участю лише нерезидентів і обслуговують лише ту їхню підприємницьку діяльність, що здійснюється за межами країни.

частина території держави на кордонах із сусідніми країнами, де діє спрощений порядок перетину кордону і торгівлі.

Формування і діяльність СЕЗ та ТПР в Україні

Тривалість дії спеціального статусу спеціальних економічних зон

Назва утворення	Термін дії	Початок діяльності
Спеціальні (вільні) економічні зони		
ПЕЕЗ «Сиваш» (АР Крим	5	18.09.1996
«Порт Крим»	30	01.01.2000
«Порто-Франко» (м. Одеса)	25	01.01.2000
«Рені» (Одеська область)	30	17.05.2000
«Славутич» (Київська область)	20	30.06.1998
«Яворів» (Львівська область)	20	17.02.1999
«Курортотоліс Трускавець»	20	01.01.2000
«Донецьк»	60	21.07.1998
«Азов» (м. Маріуполь)	60	21.07.1998
«Інтерпорт Ковель» (Волинська об)	20	01.01.2000
«Миколаїв»	30	01.01.2000
«Закарпаття»	30	09.01.1999

Назва ВЕЗ (регіон)	Підстава створення	Термін дії	Мета створення	Мінімальний розмір інвестицій, за яких інвестор отримує пільги	Обсяг залучених інвестицій в ВЕЗ
“Славутич” м. Славутич Київська обл.	Указ Президента від 18.06.1998р. та Закон України від 03.06.1999р.	з 18.06.1998р. по 01.01.2020р.	Створення робочих місць в м. Славутич, пільгові умови для реалізації інвестиційних проектів в промисловості	\$ 200 тис.	\$ 5,466 млн.
“Закарпаття” м. Мукачево, м. Ужгород Закарпатська обл.	Указ Президента від 09.12.1999р.	з 09.12.1999р. по 01.01.2030р.	Створення сучасної виробничої, транспортної та ринкової інфраструктури	\$ 250 тис.	\$ 1300 млн.
“Інтерпорт” м. Ковель Волинська обл.	Указ Президента від 22.06.1999р.	з 01.01.2000р. по 01.01.2021р.	Облаштування міжнародного транспортного коридору Гданськ - Одеса	Не визначено	\$ 18 млн.
“Азов” м. Маріуполь	Закон України від 24.12.98р.	з 14.01.99р. по 01.01.2060р.	Перевалка транзитних вантажів,	Не визначено	\$400 млн.

“Порт Крим” м. Керч Кримська АР	Указ Президента від 27.06.1999р.	з 01.01.2000р. по 01.01.2031р.	Залучення інвестицій у сферу охорони здоров’я, відпочинку, туризму та інші галузі	Від \$ 100 тис. до \$ 1 млн.	\$ 160 млн.
“Сиваш” м. Червоноперекіпськ, м. Армянськ Кримська АР	Указ Президента від 30.06.1995р.	з 18.09.1996р. по 18.09.2026р.	Залучення інвестицій в пріоритетні підприємства регіону	Не визначено	\$ 83 млн.
“Миколаїв” м. Миколаїв Миколаївська обл.	Указ Президента від 28.06.1999р. та Закон України від 23.03.2000р.	з 01.01.2000р. по 01.01.2031р.	Залучення інвестицій в суднобудівну промисловість	\$ 650 тис.	Від \$ 60 млн. до \$ 120 млн.
“Порто - Франко” м. Одеса Одеська обл.	Указ Президента від 28.06.1999р. та Закон України від 03.06.1999р.	з 01.01.2000р. по 01.01.2026р.	Залучення інвестицій у розвиток Одеського морського торгового порту	\$ 500 тис.	\$ 80 тис.
“Рені” м. Рені Одеська обл.	Закон України від 23.03.2000р.	з 01.01.2000р. по 01.01.2034р.	Розвиток експортного потенціалу та інфраструктури портового комплексу	\$ 200 тис.	\$58 млн.

<p>“Яворів” м. Яворів Львівська обл.</p>	<p>Закон України від 05.01.99р.</p>	<p>з 15.01.1999р. по 01.01.2020р.</p>	<p>Створення робочих місць для працівників підприємства “Сірка”, а також розвиток виробництва на території аеропорту “Краковець”</p>	<p>\$ 500 тис.</p>	<p>\$277 млн.</p>
<p>“Курортополіс Трускавець” м. Трускавець Львівська обл.</p>	<p>Закон України від 18.03.99р.</p>	<p>з 01.01.2000р. по 01.01.2021р.</p>	<p>Залучення інвестицій, спрямованих на збереження природних лікувальних ресурсів курорту Трускавець</p>	<p>\$ 500 тис.</p>	<p>\$275 млн.</p>
<p>“Донецьк” м. Донецьк Донецька обл.</p>	<p>Закон України від 24.12.98р.</p>	<p>з 14.01.99р. по 01.01.2021р.</p>	<p>Створення нових робочих місць для працівників, який скорочено у зв'язку з закриттям добувних та інших підприємств, а також створення технопарку</p>	<p>\$ 1 млн.</p>	<p>\$ 500 млн.</p>

Території пріоритетного розвитку

Території пріоритетного розвитку

У Донецькій області	30	21.07.1998
У Луганській області	30	04.02.1999
У Закарпатській області	15	29.01.1999
В АРК	30	01.01.2000
У м. Шостка Сумської області	30	01.01.2000
У Житомирській області	30	01.01.2000
На території м. Харкова	30	01.01.2000
У Чернігівській області	30	01.01.2000
У Волинській області	30	01.01.2000

ЄВРОРЕГІОНИ ЗА УЧАСТЮ УКРАЇНИ

Назва єрорегіону	Дата створення, рік	Країни єврорегіону
Карпатський	14 лютого 1993	Україна, Польща, Словаччина, Угорщина, Румунія
«Буг»	29 вересні 1995	Україна, Польща, Білорусь
«Нижній Дунай»	14 серпня 1998	Україна, Молдова, Румунія
«Верхній Прут»	22 вересня 2000	Україна, Молдова, Румунія
«Дніпро»	29 квітня 2003	Україна, Росія, Білорусь
«Слобожанщина»	7 листопада 2003	Україна, Росія
«Ярославна»	24 квітня 2007	Україна, Росія
Єврорегіон «Чорне море»	26 вересня 2008	Болгарія, Греція, Грузія, Молдова, Російська Федерація, Румунія, Сербія, Туреччина, Україна
«Донбас»	29 жовтня 2010	Україна, Росія
«Дністер»	2 лютого 2012	Україна, Молдова

7.4. Сучасні форми територіальної, міжрегіональної та міжнародної організації господарства

- **кластери,**
- **технологічні парки та технополіси,**
- **промислові хаби,**
- **іннотехи,**
- **бізнес-інкубатори.**

7.4. Сучасні форми територіальної, міжрегіональної та міжнародної організації господарства

Технопарк — науково-інноваційний центр, територіально виділений комплекс, який поєднує організації, фірми, об'єднання, що охоплюють увесь цикл здійснення інноваційної діяльності — від генерації нових ідей до випуску і реалізації наукомісткої продукції. Технопарк, як правило, заснований на базі провідних університетів, інших наукових організацій, включає сервісні і виставочні комплекси, фірми. У межах технопарків можливе створення венчурних фірм і венчурних фондів.

Технополіс — центр досягнень науки, технології, техніки, зазвичай розташований у конкретному окремому місті. Існують три моделі технополісів: американська, японська, змішана (європейська). Якщо в американській моделі використовують існуючі міста, то в японській будують нові міста, а в європейській моделі — два ці підходи для створення технополісів. Яскравим прикладом інформаційних технополісів є Сан-Хосе (Кремнієва долина), Бангалор (Індія).

7.4. Сучасні форми територіальної, міжрегіональної та міжнародної організації господарства

Промислові хаби — це об'єднання інноваційних промислових підприємств на певній території чи галузі економіки, наприклад, у сфері ІТ промисловий хаб «Майкрософт», в авіаперевезенні «Хаб Хітроу» (Лондон).

Іннотехи — це інноваційно-технологічні лабораторії, компанії чи їх об'єднання за досягнення синергетичного ефекту в інноваційних результатах.

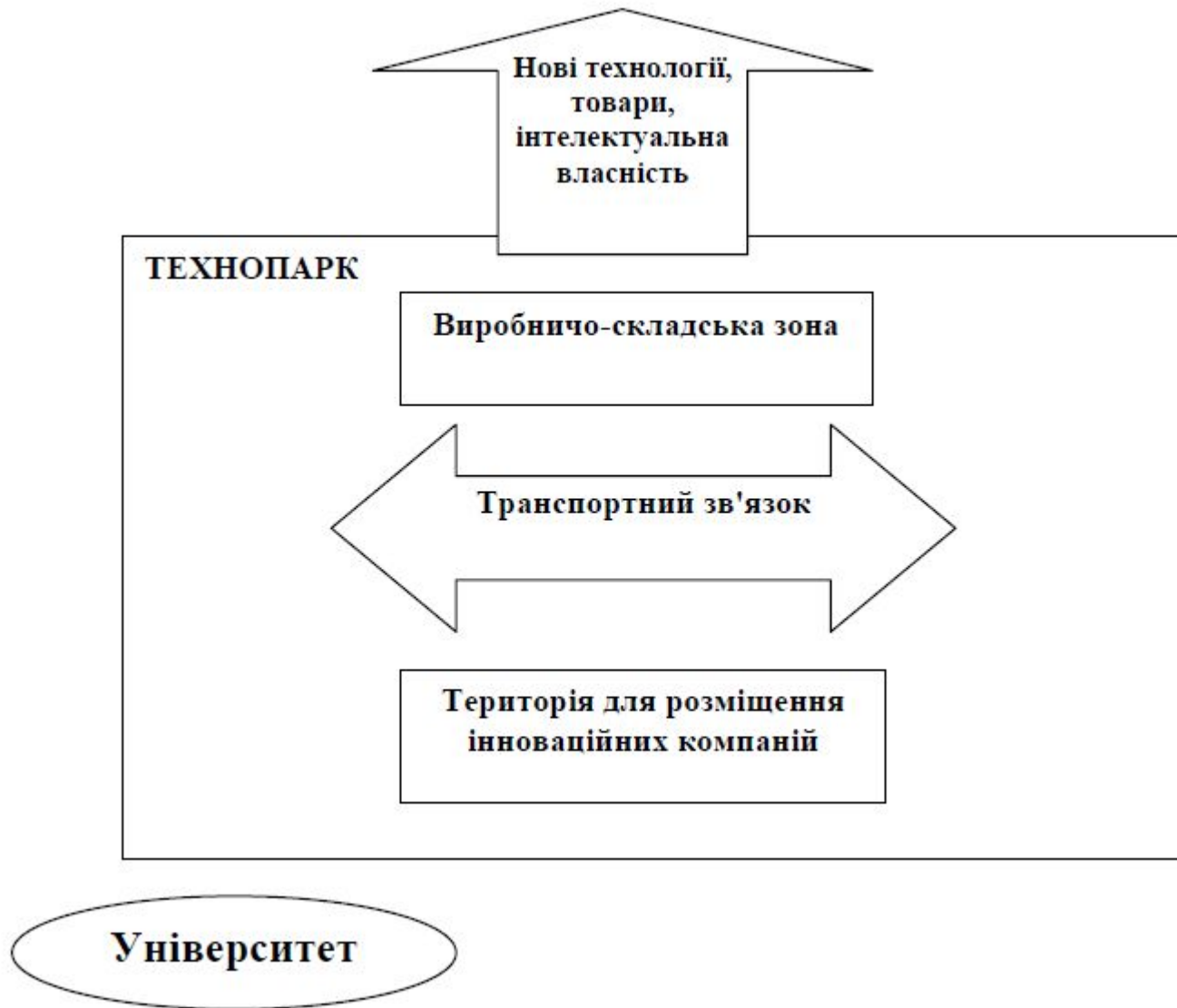
Бізнес-інкубатор — об'єднання компаній для створення і розвитку підприємств інноваційного бізнесу.

7.4. Сучасні форми територіальної, міжрегіональної та міжнародної організації господарства

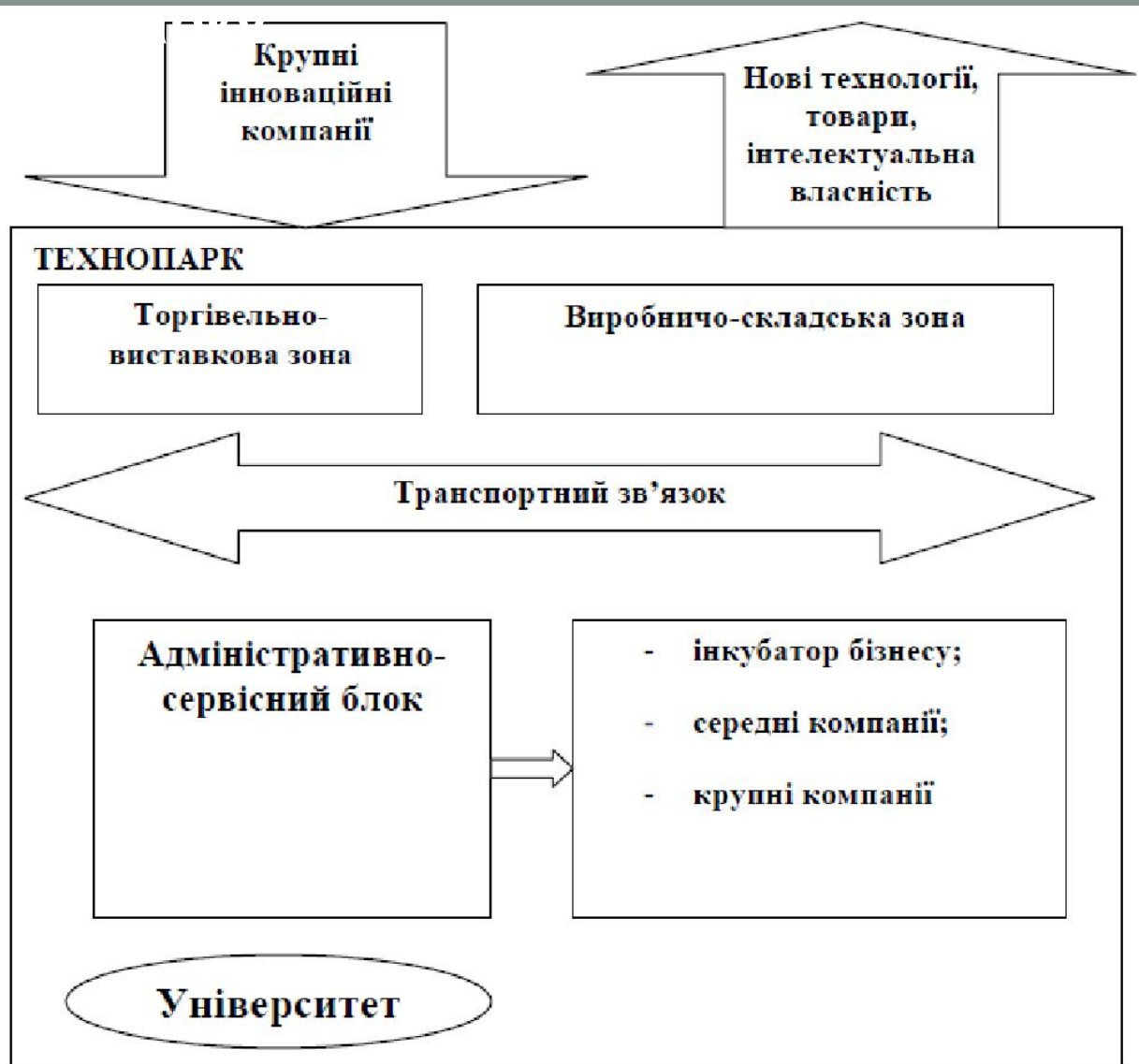
Індустріальний парк - юридично відокремлена цілісними земельними ділянками, призначеними для розміщення промислового виробництва.

Індустріальні парки є одними з найпоширеніших видів СЕЗ, які створені як в економічно розвинутих країнах, так і в країнах, що розвиваються. Існує значний позитивний досвід, за якого вони стають вагомим чинником залучення до регіонів потужних інвесторів, передових технологій, завдяки чому створюються нові робочі місця та збільшуються надходження до бюджетів.

Структура американської моделі технопарку

Узагальнена європейська модель створення

Японська модель створення технопарків і технополісів

Схема індустріального парку

